

ФЕНОКЛІМАТИЧНА ПЕРІОДИЗАЦІЯ 2017 РОКУ В ПРИРОДНОМУ
ЗАПОВІДНИКУ «РОЗТОЧЧЯ»

(Скобало О.С., м.н.с.)

Природний заповідник «Розточчя», с.м.т.Івано-Франкове, Україна

Початкова зима (28.11.2016 – 05.01.2017). Початок сезону був стійкий перехід максимальних температур повітря нижче 0°C. Початок зими характеризується постійною хмарністю, поступовим зниженням температури. Сніговий покрив у цей час ще не значний. Початок зими найбільш похмура і темна пора року, коли сонце світить лише протягом 8 год. Різні види ссавців по - різному пристосовуються до несприятливих умов життя. Деякі впадають в сплячку (їжаки, борсук). Ці ссавці, що можуть знаходити собі їжу, ведуть активний спосіб життя (вовки, лисиці, козулі). Основна глибока зима (06.01 – 14.02). У цей період збільшується висота снігового покриву (36 см) і спостерігаються найнижчі температури (-23°C). Янівський став вкритий кригою. Для цього сезону характерні ожеледно - паморозеві явища. Товщина снігового покриву змінювалася. В цілому зима помірно холодна. Завершальний передвесняний (15.02 – 22.02) Завершальний передвесняний період був відносно коротким. Перші проталини, з'являються перші весняні струмки. Крига на ставах. Тривалість дня збільшується до 10 годин. Холодна погода з температурними перепадами, також опади у вигляді мокрого снігу. Подекуди ожеледь. На дорогах снігові замети, хуртовини.

Рання весна (23.02– 23.03). На Янівському ставі крига скресла. Спостерігався виліт лимонниці. Рослинний покрив ще «не ожив», але деякі явища вже свідчать про початок пробудження живої природи: у клена, берези починається сокорух. Вздовж берегів оз. Янівський став спостерігаються перші квіти мати-й-мачухи. Перший грім. Пробудження весни (24.03 – 01.05) – характеризується відсутністю снігового покриву та початком сталої вегетації. У лісах з'являються і починають цвісти ефемероїди: підсніжник білосніжний, зубниця залозиста, первоцвіт весняний, анемона дібровна, проліска дволиста та ін. Розпускання бруньок і поява перших листків у берези бородавчастої, черемхи звичайної, граба звичайного. Пробудження весни збігається з початком цвітіння ліщини, осики, вільхи, козячої верби і сталим підняттям максимальних температур вище 5°C.. Розпочинається розмноження у бурих лісових жаб, лісових сірих ропух та тритонів. Прилітають з вирію птахи. Пробуджуються їжаки, енотовидні собаки, борсуки, вовчки, а також перші кажани. Зелена весна (02.05 – 26.05). Період характеризується яскравою молодістю зеленню, наростанням тепла, збільшенням тривалості дня (до 15 год.) У цей період вкриваються листям біла акація, ясен, цвітуть конвалія, веснівка дволиста, купина багатоквіткова, півонії, іриси тощо. Перша пісня солов'я, зозулі, над плодовими деревами гудуть хрущі, з'являються комарі. Відбувається масовий приліт мігруючих лісових видів кажанів. Повне завершення пробудження плазунів (ящірок та змій, болотяних черепах).

Передліття, початкове раннє літо період, який починається з 01.06 – 20.06. На Розточчі в цей час цвіте біла акація, чорна бузина, горобина, калина,

шипшина собача, лучні трави. Дозрівають перші плоди суниці лісової, чорниці. Починається сінокос. В цей період вже у всіх гніздових видів птахів є пташенята, а у переважної більшості різних видів пташенята першого виводку покидають гнізда. Повне літо (21.06 – 09.09). Спостерігаються найвищі температури повітря. Середньодобова температура становить 20,8 °С, у цей час цвіте липа та іван-чай. Період характеризується дозріванням вишні, червоної і чорної смородини, малини, чорниці, ранніх сортів слив. Достигають озиме жито, озима пшениця і починаються жнива. Молоді сірі чаплі повністю покидають колонію. Спад літа (10.09 – 26.09). Це період дозрівання плодів ожини, ліщини звичайної. Активні земноводні та плазуни. Осіння міграція перелітних птахів. Масове плодоношення грибів.

Рання осінь (27.09 – 12.10). Тривалість дня зменшується, але ще тепло, температури сягають 23,0 °С. Зелений ліс. Літає “бабине літо”. Початок осіннього розмальовування листя черемхи, липи, ліщини, берези, клена гостролистого. Золота осінь (13.10 – 04.11). Період, коли жовтіє більшість деревних і кущових порід (граб звичайний, бук лісовий, дуб звичайний). Борсуки, готуються і починають залягати у зимовий сон. Більш стійкі табуни утворюють козулі та кабани. Глибока осінь (05.11– 02.12). Кінець вегетаційного періоду. Період завершення листопаду. В більшості деревних порід закінчується річний цикл розвитку. Часті приморозки. Голий ліс. Випадає сніг з дощем, сніг.

СУЧАСНИЙ СТАН ЗАБРУДНЕННЯ АТМОСФЕРНОГО ПОВІТРЯ В ЗАПОРІЗЬКІЙ ОБЛАСТІ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ПОКРАЩЕННЯ

(Стецишин М.М., к.екоп.н., доцент; Зав'ялова Т.В., старший викладач; Непша О.В.
старший викладач)

Мелітопольський державний педагогічний університет ім. Б. Хмельницького,
Мелітополь, Україна

Запорізька область є однією з найбільш навантажених областей за промисловим потенціалом, що обумовлено наявністю і високою концентрацією підприємств чорної і кольорової металургії, теплоенергетики, атомної енергетики, хімії, машинобудування. Завдяки розвинутій промисловій інфраструктурі, область має високий інвестиційний потенціал, який може бути використаний для поліпшення стану атмосферного повітря.

У 2016 році за даними Головного управління статистики у Запорізькій області за викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел звітувало 550 підприємств, що на 61 підприємство менше, ніж у 2015 році. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами за 2016 рік становлять 167,0 тис. т, що на 26,7 тис. т менше, ніж у 2015 році (табл. 1) [3].

У середньому по області одним підприємством від стаціонарних джерел забруднення було викинуто 303,636 т/рік (у 2015 році – 317,021 т) забруднюючих речовин, що на 4,2 % менше порівняно з 2015 роком.